

človek škode in krompir je še dober za ljudi in živino, samo da se prav odtaja. Stori se pa, kakor se kaže iz izkušnje, to najbolje na ta-le način: Krompir se spravi v kad ter se va-nji kako uro ali k večjemu dve uri. Na to se dene sušit, če je toplo, zunaj, na solnci, če pa je še mrzlo, notri, na peči. Še bolje pa je, ako se razpoloži na deskah, na suhem kraji n. pr. na podstrešji. Tu ostane lahko dalje časa in ohrani se ti dober ves čas, če je na suhem pa zračnem kraji.

Po nekaterih krajih so še ljudje radi, če jim krompir zmrzne in pravijo, da je potem slajši in se drži dalje, kakor če ni zmrznil. In to je tudi resnica. Ako ti namreč krompir do dobra zmrzne, namoči se v kadi, ter va-nji večkrat premeša in voda se do treh krat izpremeni, potem pa se izsuši krompir na diljah. Tako potegne voda iz njega zmrzlino pa tudi vso nesnago z njega, ki je večkrat kriva, da začne gnjiti. Ta pa pride torej, če se krompir lepo spere, z njega.

Iz druge strani pa pride tudi voda iz krompirja, če se lepo izsuši in je je torej manje v njem potem, ko se je odtajal po načinu, kakor smo ga gorej popisali. Dokler je krompir bil zdrav, ima v sebi 79 delov vode, 2 dela gnjilca, 16 delov štirke. Ko je potlej zmrznil ter se je lepo odtalil in izsušil, nahaja se v njem le 74 delov vode, 3 $\frac{1}{2}$ dela gnjilca, 22 delov štirke. Tako je pa po takem v njem več redilnih snovi, kakor jih je bilo poprej v njem. Tako uči izkušnja, vendar pa mi ne svetujemo nikomur, naj pusti krompir, da zmrzne, pač pa naj ga lepo opravi, če mu je kje vendar le zmrznil. Nekaj dela ima sicer z njim, toda zavreči mu ga ni treba.

Zavoljo česar pa odsvetujemo, naj se ne pusti krompir, da zmrzne, je to, ker je mogoče, da se ne ravna potem z njim prav in je torej škoda gotova. Potem pa še tudi zavoljo tega ne kaže pustiti krompirja, da zmrzne, ker tak ni več za seme in ga sploh nekaj pride v izgubo, če tudi prav ravnaš z njim, kedar se odtaja.

Je-li dobro ali zato še potrebno sadovnim drevesom skorjo narezovati?

Mladim in krepkim drevesom narezavajo skorjo, kedar cvetó, namreč meseca maja, z najboljšim uspehom. Narezavanje pa je dvojno, prvo gre okoli debla in prereže se samo površnja skorja ter tako pospešuje rast debla. Vsled tega postane drevo krepko, močno, ker se mu deblo jako učvrsti. Drugo narezovanje pa gre globoko do lesa, v podolžnih potezah, po celem deblu dva ali trikrat. Pravijo mu, da je „puščanje“. Narejene rane začnejo celiti in pritegujejo na sebe mnogo hranivnih snovi. Vsled

tega začne sicer nerodovitno drevo dobro, obilno sad roditi. Če po zimi skorja pokne, uzrok je temu mraz. Narezavajo pa le jabolke in gruške, malokedaj češplje in črešnje, nikoli pa ne marelic in breskev, ker tem ne koristi, pač pa jim je lahko na škodo.

Sejmovi. Dne 6. marcija pri sv. Petru pod sv. Gorami. Dne 9. marcija na Pilstanji. Dne 10. marcija v Dolu, pri sv. Juriji nad Tabrom, v Kapelah, v Orešji v Kostrivnici in v Strassu. Dne 11. marcija v Mariboru in v Imenem (za svinje.)

Dopisi.

Iz Središča. (Volitev.) Dne 9. marija imamo voliti državnega poslanca, in te volitve se homo vsi volilci vdeležili. Zalostni časi, ko ko še nasprotniki ujeli pri nas nekoliko glasov za-se, ti so hvala Bogu že davno minoli in zato se tudi letos ne bode nobeden glas za nemškutarja oddal. Naš kandidat je „naš“ doktor Ivan Dečko in njega bomo vsi volili. On je naš rojak in neustrašljivi boritelj narodnih pravic, vse svoje moči daruje on za domovino, pri čemer ga vodita odkritosrčna volja, čista poštenost; zmožnejšega in sposobnejšega poslanca si tedaj ne moremo želeči. Naša dolžnost pa je, da gremo vsi na volišče, da nobeden volilec doma ne ostane: zdaj ni nobenega izgovora, da bi enega ali drugega volilca kako silno delo doma zadrževalo in za vsakega bi bilo grdo in sramotno, če ne bi prišel volit. Upamo pa, da bodo tudi drugod rojaki storili svojo dolžnost in da bodo se tudi drugod naši volilci polnoštevilno volitve vdeležili in z nami vred glase oddali za našega kandidata. Živel tedaj naš kandidat in poslanec doktor Ivan Dečko!

Iz Pekla pri Poličanah. (Opominj.) Imeli smo volitvo volilnih mož 16. februvarija. Bilo je nekoliko misliti, da bode naša stranka zmagala, in to bi se tudi bilo lahko zgodilo, ko bi bili vsi naši kmetje k volitvi prišli. Pa žal, da se še nahajajo med nami ljudje, kateri če pridejo h volitvi, z nasprotno stranko volijo, ali pa nehote doma ostanejo. Sramovati se smemo, da pri tem, ko so vse občine okoli in okoli nas narodno volile, edino mi se ne upamo toliko osrčiti, da bi se že enkrat otesli jarma teh nemčurjev. Upam, da bomo to pri prihodnjih volitvah za občinski zastop popravili, in si bomo samo pošteno narodne može volili, in tako slovenskemu svetu pokazali, da imamo resnično voljo se ne več tem ljudem uklanjati. Najboljše pa bode, da te ljudi, kakor je g. Baumann, Ivanuš popolnoma opustimo, posebno poslednjega, katerega že ime svedoči, da je gotovo potomec nekdanjih Cimbrov, ali Teutonov. Naj le vsi ti ljudje svoje blago prodavajo, ko-

mur hočejo, ker mi nočemo ničesar več ž njimi opravka imeti. Če pa se teh naših trgovcev nobeni ne bode spametoval, tedaj že sedaj pozivljemo enega narodnega trgovca, da se tukaj v obližji naseli, ter zagotovimo, da bode med vsemi najboljši izhajal. Sicer pa mislimo, da bode tudi v tej občini skoraj konec tega nemško-liberalnega gospodstva, in da se nam ta želja tudi vresniči, zato se že sedaj prosijo vsi tisti domoljubi, kateri imajo v naši občini volilno pravico, da nam pomagajo pri prihodnjih obč. volitvah se popolnoma teh ljudi iznebiti, kateri nas samo tedaj poznajo, kadar držimo denarnico pred njimi odprto. Volilec.

Od sv. Jurija ob Ščavnici. (Občini zbor.)

[Konec] Za prihodnje leto naroči si društvo razen prejšnjih časopisov tudi še „Dom in svet“. Da se olehkoti društvena blagajnica, katera je rada jetična, plača in naroči bralnemu društvu č. g. Jernej Frangež, kaplan „Slov. Gospodarja“ in „Družbo sv. Mohorja“; g. Ivan Strelec učitelj pa „Matico Slovensko“ in „Kmetovalec“, kakor lansko leto. Gosp. dr. Jakop Ploj naprosil se je tudi za letos, da nam pošilja „Mir“. Po dovršenem poročilu, katero se je z veseljem vzelo na znanje, volil se je lauski odbor enoglasno zopet za letos in sicer gg. Košar Jernej predsednikom, Frangež Jernej podpredsednikom, Strelec Ivan tajnikom, Brumen Jurij blagajnikom, in Vaupotič Franc odbornikom. Preglednikom računov bili so voljeni gg. Čirič Jožef, Korošec Jožef in Štuhec Franc. Po dokončanem zborovanju zapeli ste še dve pesmi, potem pa je nastopil č. g. Jernej Frangež, ter v jedernatih besedah pokazal pravi pomen rodoljubja, najvažnejše lastnosti in zahteve njegove, ter dokazal v mikavni obliki, da se pravo rodoljubje ne da ločiti od Boga, kateri je podstava našemu obstanku, ter zaradi tega tudi podstava naši domovini. Pravo rodoljubje mora biti v srci, kajti po mislih in srčnih željah ravna se človeško delovanje; kazati in razodevati mora se z besedo in v djanju. — Blagroval je ob enem zavednega in značajnega slovenskega kmeta, kateri je v vseh okoliščinah in raznih zadevah slovenski korenjak in vsikdar zanesljiv mož beseda. Krepki „živio“ zadonel je navdušenemu govoru in pevci zapeli so lepi zbor: „Bodi zdrava domovina“. Temu sledilo je še več pesni, med katerimi nam je omeniti posebno petero spevov „Sirota“ in „na straži“, kateri morali so se ponavljati, ter zborov: „Roženkraut, nagelj in rožmarin“ in „vse drobno“. Po dovršenem sporedu zabavali smo se še dolgo v noč in vmes zadonela je še marsikatera slovenska pesen iz jarnih grl. Hvala tedaj Vam, zavedni Jurjevčani, da ste nas v tolikem številu počastili, Vam sosednji Kapelčani, dobro izvežbanim domačim pevcem in tudi Vam rodoljubom, kateri ste nam pri dobri volji zbrali še izvan letnine 6 gl.

za društvene namene! V prihodnje pričakujemo vas zopet v tako obilem številu. Na zdar!

Stanimir.

Iz Pilštanja. (Naprej!) Vrlo me je vzradoval v Vašem listu dopis od nas, iz kojega sem posnel, da hočejo tamo osnovati sl. bralno društvo. Veselo sem vskliknil: tedaj tudi tebi, dragi mi rojstni kraj, jelo se je daniti, tudi tebi se je prikazala zvezda narodne zavednosti in ponosa, ki sta tako potrebna v sedanjem času, ko nas pritiska sovražni svet od vseh strani! Oglej se okrog po drugih krajih, vsak trg, vsaka večja vas že ima svojo čitalnico, svoje bralno društvo, a poglej na Planino, v Pilštanj, idi v Kozje, Podsredo, Podčetrtak Reichenburg — — le tu še vlada povsod smrtno spanje. Pa kdo je temu kriv? Ni mi volja tukaj komu radi tega očitati, saj zdaj je vsemu konec, sedaj se hoče vse obrniti na bolje. Na noge tedaj, rojaki, pokažite, da bije tudi v vas srcé, ki krepko bije za mater našo, domovino, da je v vas poguma dovolj, vsemu svetu priznati, da vas je rodila slovenska mati, in kar čutite v srcu, to tudi dejanstveno pokazati! Osnujte, kakor ste namenili, slov. bralno društvo! Priskrbelo se vam bo lepih, koristnih knjig, priskrbelo potrebnih časopisov, te hočete skupno prebirati, si jih drug drugemu tolmačiti in drug drugega navduševati v ljubezni do milega nam roda! Vaša župnija slovi daleč na okrog kot pridna, poštena in pobožna, kako lepo bi se strinjalo s tem, ko bi se tudi lahko reklo o njej, da je narodna. Ne vstrašite se začetka, če bo morda tudi malo težaven, glejte, mnogo vaših rojakov biva v drugih krajih, kjer delujejo kot duhovniki, učitelji itd., ti vsi bodo z radostjo opazovali vaše delovanje in ga nedvomno tudi na vso moč podpirali. Začnite tedaj brez odloka, kličite pa tudi vašim zaspanim sosedom: Kvišku bratje, dovolj je spanja, domovini je treba vernih in vrlih sinov! Ta vaš glas odmeval bo v njih srcih, jih nagnil k enaki delavnosti, enaki vstrajnosti, in krepko se nadejamo, da se nam bo v kratkem tudi n. pr. iz Kozjega, ki je zato najpripravniši kraj, javilo, da se je tamo vstanovila, recimo, narodna čitalnica. Na delo tedaj, dragi rojaki, a Bog z vami!

V—

Z Ribnice na Pohorji. (Kaj je to?) Ni sicer dobro govoriti o napakah svojega bližnjega in bi jaz tudi rad prikril, ali moja dolžnost me veže, da svetu naznanim prigodbo tikajočo se našega župana, g. Antona Rečnika. Ljudstvo je tukaj narodno in izredno nadarjeno, vsega spoštovanja vredno; starosta pa, mož, ki nosi srenjski zvonec, to je naš župan — ta je med narodnjaki, recimo: prava ovca v volčji obleki; kar spričujejo sledeče vrstice. Pred dvema mesecema pride neki narodnjak po imenu Janez Praznik, po domače Vrhovnik iz Arlice v go-

stilno našega g. župana. Ker je prihajal iz precej oddaljenega kraja in je bil utrujen, je posrkal nekaj vina, potem pa je zadremal na klopi za mizo. Ko je kmet že mirno spal za mizo, veli gospod župan svojim ljudem, naj ga položijo na klop, odenejo z belim prtom, dajo sv. križ v roko in prižgejo okolu njega sveče. Vem, častiti bralci, da bote dvomili nad temi vrsticami, ali žal, da je popolna resnica. Ali se spodobi to za pametne izobražene ljudi, še menje pa za g. župana, kateri je postavljen za dober vzgled svojim podložnim? Tako delovanje ne zasluži samo graje, temveč tudi strogo kazni, ker to je ne samo razžaljenje dotičnega narodnjaka, ampak tudi razžaljenje sv. cerkve in naše vere.

—e.—

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ako še hoče grof Taaffe biti dalje na čelu avstrijske vlade, ne bode mu lahko delo, če si naj skuje stalno večino v novem drž. zboru. Novi zbor dobi namreč precej drugo lice, kakor je bilo v starem. Največ izgube ima nemško-liberalna stranka v dolnji Avstriji in staročeska na Českem, pa tudi iz Galicije pride manj poljskih poslancev. — Na Štajarskem bode nekaj nemških nacionalcev več v drž. zboru, sicer pa ostane staro razmerje. Ali zmaga stari liberalci vit. Carneri v Gradci, to ni gotovo in je celo podoba, da ne. Nam pač ne bode žal za-nj. — Iz koroške vojvodine izvemo malo veselega, kar se tiče slov. ljudstva. Po nekaterih občinah je ljudstvo še vedno v jarmu nemških liberalcev in volilne skupine so tudi tako lepo prikrojene, da je nemško-liberalni stranki prav lahko dobiti si večino volilnih mož, ako ji katera slov. občina pošlje nemškutarjev na pomoč. In da se to izgodi, za to skrbi „bauernbund“ in vidi se, da še le-ta živi samo za to, sicer pa se ne sliši nič o njem. — Na Kranjskem so volile v terek kmečke volilne skupine in so izvoljeni gg.: grof Hohenwart, korar Klun in župan Pfeifer soglasno, dr. Ferjančič in vodja Povše z veliko večino. Dnes volijo mesta in ni dvoma, da bosta voljena dr. Pokljukar v Ljubljani in prof. Šuklje na Dolenjskem, koga pa voli Gorenjsko in Notranjsko, to še ni gotovo. „Slov. društvo“ jim priporoča dr. Majarona in „kat. društvo“ ces. svetnika Globočnika. — Kat. duhovništvo v Gorici obsoja v skupni izjavi hudó „Novo Sočo“, češ, da piše nedostojno, a ne vemo, če se ona poboljša vsled te izjave. — Izvolitev dr. Tonklija v slov. kmečki skupini je jako dvomljiva; če zmaga dr. Gregorčič, pa menimo, da slov. ljudstvo ne bode na izgubi. — Novi župan v Trstu, dr. Pitteri, kaže se v resnici, da ni tako zoper Slovence, kakor je bil prejšnji, dr. Bazzoni. V drž. zbor

pošlje mesto svoje prejšnje poslance. — Na Istri zmagata najbrž dva Hrvata, prof. Spiničič in dr. Laginja, doslej je bil le eden Hrvat iz Istre v drž. zboru. — Liberalni listi so raznesli glas, da dela škof dr. Strossmayer v Rimu za to, da postane on nadškof v Zagrebu; to pa se ve, da ni resnica, marveč Madjari so si v strahu, da kje ne spravijo svojega moža na to imenitno mesto. — Ogerska vlada naroči brž 35 000 novih pušk za svoje honvéde ali dež. brambo, tovarna pa jih naj izdelata do leta 1893. — Iz Galicije se izseljuje mnogo ljudi, posebno kmetov in sicer največ v Brazilijo. Toynej pa so jih večje število prijeli ter jih pognali nazaj, v njih staro domovino.

Vunanje države. V pismu do kardinala Lavigerie hvalijo papež Leon XIII. njegovo izjavo gledé na francosko republiko in to brž pomeni, da upajo sv. oče na to, da se republika poboljša, kar se tiče sv. cerkve. — Nova vlada v Italiji vrže, kakor se sliši, načrt postave „o ločitvi zakona“ pod klop in tudi nekaj drugih enacih ne mara vzprejeti od prejšnje vlade. Nekaj bolja je torej vsekako, kakor pa je bila vlada Crispija. — Tudi v Španiji je vlada v rokah konservativcev in se vidi, da ima kraljica-udova srečo pri svoji vladi. — V Parizu je bila une dni nemška cesarica-udova in pravi se, da zato, naj pridobi francoske umetnike za prihodnjo razstavo v Berlinu. To pa se ji ni posrečilo, marveč jo je ljudstvo gledalo le bolj po strani, češ: kdo te je klical le-sem? Tako se pravi, ali nam se ne zdi, da je v tem veliko resnice. — V Belgiji so dobili novega ministra za notranje zadeve, pa je tudi mož katoliške stranke. — Veliki župan v Londonu je jud in zato se je bil potegnil za jude v Rusiji, toda ni imel sreče. Ruski car mu je poslal pismo nazaj, ne da bi ga bil prebral. — Nemški drž. kancelar, general Caprivi kaže, da ni samo hrabež na bojišči, ampak tudi v drž. zboru. Veliko ne govori, toda njegove besede so ostre in težko jih je požreti, posebno poslanec naprednjaške stranke. — Na Ruskem skrbi vlada sedaj najbolj za železnice in k malu bode država na vseh stranéh imela svoje „železne ceste“, nekaj, kar ji utegne biti na veliko korist pri kakem boji. — V Rumuniji, naši sosedi na jutru, dobijo nove ministre, toda to oni ni nedko. — V Plovdivu, glavnem mestu Bolgarije, so se spuntali učenci na tamošnji gimnaziji in so prepodili svoje učitelje. To vam je čudna novica! — Srbska vlada zatrjuje, da hoče slej, kakor prej biti Avstriji dobra sosedá, nekaj pa vendar-le škili k strijcu na severu. — Turčija ima novo nepriliko z Rumuni v Makedoniji, za sedaj pa terjajo še samo svojo škofijo. — Nova republika v Ameriki, Brazilija ima svojega predsednika in sicer ge-